

PMU

NUMMER 4 NOVEMBER 2019

EN TIDNING FRÅN PMU

STARKA MÖTEN NÄR
PMU SECOND HAND
BESÖKTE KENYA

VATTENBRISTEN
SKÖRDAR LIV
VARJE DAG

ÅRET EFTER FREDS-
PRISET: ALLT FLER
KVINNOR BRYTER
TYSTNADEN

Kyrkans kurs om sex räddar liv

Elisabeth Koukin, 18 år, från Benin gick till bykyrkan
för att få utbildning om sex och familjeplanering

FOTO: MATILDA NYAMAI, STINA HJELM/VÄRLDENS BARN, LARS KLINGSBRO, WENDY EKLUND

4 PMU reste till Benin för att lära sig mer om hur kyrkan lyckats få befolkningen att öppna upp och prata om sex och familjeplanering. Ett annars tabubelagt ämne i landet. Läs reportaget om hur kyrkans arbete förebygger riskfyllda sexvanor i de mest utsatta områdena i landet.

12 PMU fick stort utrymme under Världens Barn-galan på SVT. Man visade bland annat en resa till Nepal som vi gjorde tillsammans med insamlingsentusiasterna Elina och Elicia. De fick berätta i live sändning om vårt arbete i landet.

14 Mats Hillerström kommer aldrig glömma vad som hände natten den 28 september 1994. När han överlevde Estonia-katastrofen lovade han sig själv att göra något för andra. Idag är han chef för PMU second hand.

16 Second hands butikschefen fick resa till Kenya och lära mer om hur biståndsarbetet fungerar. Läs om deras berörande upplevelser under resan.

18 2,2 miljarder människor saknar tillgång till rent vatten. Det är alldeles för många. PMU ägnar sin julkampanj åt att ge fler i världen rent vatten.

Sexuell hälsa räddar liv

Hur många av er som läser denna tidning skulle känna er bekväma att leda en samtalsgrupp om sex- och samlevnadsfrågor? I Benin har man precis som i Sverige sexualundervisning i skolorna, men den är inte tillräcklig. Pingströrelsen i landet är oerhört progressiv. De har fått med sig pastorer, imamer, ja till och med voodoo-ledare för att ta itu med ett samhällsproblem som annars skulle få en stor del av befolkningen att dö i förtid. Nämligen frågan om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, SRHR. I byarna har de sett hur mammor dör för att de föder för många barn, hur ungdomar får sitt sexliv fördärvat till följd av könssjukdomar och hur flickor tvingas in i äktenskap. Det är inte för att man inte bryr sig som detta förekommer, utan för att man saknar kunskap. Jag hade förmånen att möta voodoo-ledare och pastorer i Benin som tycker att det är en självklarhet att man som andlig ledare måste ta ansvar, när samhället i övrigt inte gör det. Läs mer på sidorna 4-11.

För första gången har en grupp butikschefen för PMU second hand fått åka ut och se hur biståndsarbetet fungerar. De åkte till Kenya och lärde sig om könsstympning, föräldralöshet och andra sociala frågor som landet brottas med. En av resenärerna var chefen för PMU second hand, Mats Hillerström. Det var första gången han besökte ett av PMU:s biståndsländer. I Min vardag på sidorna 14-15 får ni läsa hans berättelse och om hur hans liv förändrades för 25 år sedan.

Matilda Nyamai, redaktör
redaktion@pmu.se

Viktigt att lägga resurser på att hjälpa unga i Jemen

FOTO: LOKALA PARTNERS

Det är de unga som blivit mest påverkade av kriget i Jemen. Att utrusta de unga ser PMU som en viktig strategi för att bidra till fred i landet, genom att utrusta och utbilda dem, ger vi dem också en alternativ sysselsättning istället för att kriga. Det är de unga som ska vara med och bygga upp landet när det en dag blir fred igen.

KYRKAN DÄR MAN PRATAR SEX

Sex är ett tabubelagt ämne i Benin. Men runt om i byar på landsbygden har pingströrelsen lyckats förändra sexvanor med höga risker. Genom att helt enkelt prata om det. Arbetet är mycket framgångsrikt och nu har även imamer och voodooledare startat samtalsgrupper. Alla vet att i pastor Nicolas Oussou Hountons församling talar man öppet om sex och familjeplanering.

TEXT OCH FOTO: MATILDA NYAMAI

– Jag räknar mina dagar och lever inte bara som jag har lust med. I dag pratar jag och mina föräldrar om sex hemma, det gjorde vi inte tidigare, säger Euphasie Azegbin från byn So-Ava i Benin.

I byar runt om i Benin jobbar pingstsamfundet EEAD-BEN genom projektorganisationen BUPDOS aktivt med att sprida kunskap om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, SRHR, för att förändra riskfyllda sexuella beteenden bland de allra fattigaste.

DET VAR FÖRST NÄR PASTORN i Euphasies församling i byn So-Ava började prata om sex och familjeplanering med byborna, som saker och ting började förändras.

– Tidigare var könssjukdomar vanligt, men nu är det inte så längre. Vi har sett hur unga människor börjat tänka till och förändra riskfyllt beteende vad gäller sex, säger Nicolas Oussou Hounton, som är pastor i Euphasies församling, Eglise Du Christianisme Celeste i So-Ava. Kyrkan som ligger mitt i vattnet är bland det första man ser när man kommer in i byn. Hela byn So-Ava är uppbyggd på pålhus och för att ta sig runt plaskar man mellan husen i vattnet.

Har man tur kan man låna en enkel träbåt och ro. Man ser inte botten på det grumliga vattnet. Det är smutsigt och byborna berättar att hygien är ett stort problem. Koler och malaria är också vanligt. Mitt i detta vatten ligger pastorn Nicolas kyrkobyggnad och där samlas varje vecka ungdomar och deras föräldrar för att prata om sex och om hur man planerar sitt familjeliv.

ETT 20-TAL UNGDOMAR och vuxna har format en halvcirkel på några enkla träbänkar inne i kyrkolokalen. En man med en lång vit kåpa med gröna tjocka band utmärker sig i samlingen. Det är pastorn Nicolas. Det är tabu att prata om sex i Benin och det finns ingen tradition att föräldrar talar med sina barn om dessa frågor. Men för ungdomarna i Nicolas församling är det inte längre något konstigt att prata om sex. De målar upp en verklighet som många unga växer upp i. Speciellt de som bor i byar präglade av fattigdom. 26 procent av kvinnorna gifter sig innan de är 18 år. Tonårsgraviditeter, olagliga aborter och storfamiljer med många barn är vanligt. Våld mot kvinnor förekommer också i stor utsträckning. Det kan handla om våldtäkt, tvångsäktenskap

och kidnappningar av flickor för bortgifte. Ofta tvingas flickorna gifta sig med den som kidnappat dem. De våldtas och ibland håller andra män fast flickan medan kidnapparen våldför sig på henne. Ibland är flickans familj inblandad i bortförandet, men för det mesta inte. Det har förekommit så länge att det normaliserats, trots att det är olagligt.

PRECIS SOM I SVERIGE har man i Benin sexualundervisning i skolorna. Men den är bristfällig. Många av problemen som beskrivs bottnar sig i att man lever i ett ojämlikt samhälle, men det handlar också om okunskap och om den extrema fattigdom man brottas med i byarna.

– Vi jobbar i avlägsna byar där det saknas kunskap och information. Byarna är attackerade av problem som vi nu försöker bekämpa. Vi insåg att om vi inte tar tag i problemen så kommer vi inte att se någon utveckling i området, säger Prisca Dagan som är med och leder PMU:s partner BUPDOS arbete i området.

När hon först kom till byarna och såg hur ungdomarna levde ”för dagen”, att de ofta hade tidiga sexuella förbindelser och dålig kunskap om hur man skyddar sig mot gravidi-

Fakta

- Benin ligger i Västafrika. Halva befolkningen bor på landsbygden.
- 26 procent av kvinnorna i Benin gifter sig innan 18-års ålder.
- 47,2 procent av barnen hoppar av skolan i förtid.

- 33,1 procent av de gifta kvinnorna i reproduktiv ålder kan inte själva bestämma ifall de ska ha fler barn och använder inte preventivmedel.
- PMU:s samarbetspartner BUPDOS är en del av Na-

tional Church of Assemblies of God, EEADBEN, som startades av amerikanska missionärer 1947. Församlingsrörelsen finns över hela landet. Pingstförsamlingen i Eskilstuna samarbetar med BUPDOS.

- Utöver SRHR-projektet stödjer PMU även BUPDOS projekt för bland annat barns rättigheter, alfabetisering samt kvinnors rättigheter och försörjning.

KÄLLA: UNDP

tet och könssjukdomar, så kände hon att hon ville vara med och bidra till förändring.

– Ett problem jag såg var att föräldrarna inte hade råd att skicka sina barn till skolan. Barnen hade sex med olika personer och blev gravida. I gensvar kastade föräldrarna ut dem från hemmen, berättar Prisca.

BUPDOS JOBBAR MED ungdomar, föräldrar och myndigheter som målgrupp. De träffas i kyrkan, ungdomsklubbar och kvinnogrupper eller så får de undervisning som en del i sin yrkesutbildning. Ibland tar pastorn 15 minuter efter en gudstjänst för att prata om ämnet med församlingsmedlemmarna.

Man jobbar mycket med föräldrarna för att få dem att förstå att de måste prata med sina barn om sex. Dessa föräldrar har ofta vuxit upp på samma sätt som sina barn, där vuxna inte pratat om sex, mens och familjelivet med sina barn. Många gånger var det kompisar som berättade om sex, eller en släkting som råkade säga något som de inte skulle ha hört, eller så såg de något på tv.

– Det händer att föräldrar gråter när de inser att de gör samma sak mot sina barn som de själva varit utsatta för, berättar Prisca.

I UNDERVISNINGEN ANVÄNDER BUPDOS utbildare sig av fotografier där man visar hur olika könssjukdomar kan se ut och man lär sig ramsor och sånger för att man ska förstå sina rättigheter. ”Vi säger nej till tvångsäktenskap”, lyder en ramsa.

Man ordnar också storsamlingar i byarna och för samtal med par som har problem i sina äktenskap. 33 procent av de gifta kvinnorna i reproduktiv ålder i Benin, kan enligt UNDP inte själva bestämma ifall de vill ha fler barn och

Pappa Pierre Houessongbo med sönerna Flarent 14 år och Casmer 13 år.

använder inte preventivmedel. Projektet handlar inte bara om att utbilda om riskfyllda sexuella beteenden, utan också om enkla saker som att kvinnan på samma sätt som mannen ska få uttrycka när hon vill och inte vill ha sex och hur många barn hon vill ha.

– I Benin kan kvinnor inte diskutera vad som helst i hemmet. Det är kulturellt baserat. Men genom vårt arbete har vi brutit kulturella beteenden även i hemmen, säger Prisca.

I FAMILJEFADERN Pierre Houessongbos familj är det inte längre tabu att prata om sex. Tillsammans med sina söner Flarent 14 år och Casmer 13 år, går han varje vecka till Nicolas samtalsgrupp i kyrkan Eglise Du Christianisme Celeste i So-Ava.

– Jag har sett vilken påverkan projektet haft på ungdomarna i byn. Flickor blev förut tidigt gravida. Många levde ut ett riskfyllt sexuellt beteende. Tack vare utbildningen har de förändrat dåliga beteenden. Kunskapen har också förändrat mitt eget hem, säger han.

På vilket sätt har du sett en förändring i ditt eget hem?

– Efter att vi varit på samlingen i kyrkan samlar jag mina barn och pratar om det som sagts, säger han där han står bredvid sina söner Flarent och Casmer utanför kyrkan. Runt om dem traskar kvinnor och barn runt i vattnet med korgar på huvudet. Sönerna är unga, men i dag medvetna och mer förberedda inför sin sexdebut.

– Pappa brukar prata om könssjukdomar och att vi måste vara rädda om oss, berättar den äldsta sonen Flarent.

** Voodoo är ett samlingsnamn för animistiska religioner med inslag av förfaders- och andedyrkan.*

Andliga ledare är nyckeln

Hur kommer det sig att ett pingst-samfund lyckats ta sig in i byar där det är absolut tabu att prata om sex och få det till att bli den mest naturliga saken att prata om? Och hur går man in och förändrar ett kulturellt beteende?

Nazaire Hounkpadode är pastor i en pingstförsamling i storstaden Cotonou. Han sitter med i ett kristet råd som startades av samfundet National Church of Assemblies of God Benin, EEADBEN som PMU:s samarbetspartner BUPDOS tillhör. Rådet driver SRHR-frågor inom sina respektive samfund.

– Vi såg att vi hade mycket problem med reproduktiv hälsa inom vår församling. En av våra pastorer förlorade sin fru när hon skulle föda sitt åttonde barn. Hans bror som är diakon fick precis sitt nionde barn. Vi ställde oss frågan. Vad är anledningen till att man föder så många barn? Är det för att män inte tror att man kan planera hur många barn man vill ha? Man tycks tro att det är vår uppgift som kristna att ”fylla hela jorden”, som det står i Moseboken. Men vi vet idag att det medföljer många problem, säger Nazaire.

HAN HAR I FLERA ÅR pratat om sex och familjeplanering i sin kyrka. Tusentals har nåtts av ny kunskap. Men hur går man in och förändrar ett kulturellt beteende? Och hur kommer det sig att ett pingstsamfund lyckas ta sig in i byar där det annars är tabu att tala om sex, könssjukdomar och familjeplanering, och får det till att bli den mest naturliga saken att prata om? En strategi för att uppnå förändring är att man valt att först nå de religiösa ledarna. Allt ifrån katolska präster och pingstledare till voodoo-ledare och imamer. PMU träffade flera andliga ledare och alla hade samma förklaring till varför de lyckats.

– I Benin lyssnar man på sin andliga ledare. Folk tar till sig vad vi säger. Även regeringen har förstått vilken påverkan vi har och ber oss ibland att sprida information till byborna eftersom vi kan nå människor, förklarar Sodji Gossou som är samfundsledare för EEADBEN.

Men varför lyssnar de till just religiösa ledare?

– De lyssnar till dem som representanter för Gud. Det är mycket lättare att beröra deras hjärtan som pastor. Du måste förstå att vi kommer från en kultur där det verkligen är tabu att prata om sex. Speciellt i hemmen. Men nu har vi lyckats förändra det sättet att se på det, man förstår att man måste prata om sex helt enkelt. Det finns ett stort hinder som nu har brutits, säger Sodji Gossou.

Nazaire Hounkpadode, pastor i en pingstförsamling i Cotonou.

Elisabeth Koukin, 18 år

”Jag hörde talas om sex i min hemby i Tofi-regionen när jag var sju år. Men det är genom BUPDOS utbildning som jag fått verklig kunskap om sex.”

Tre röster från deltagare i SRHR-utbildningen

Séhouézan Gbemenou

Ledare för voodoo-samfundet i Zinvié

”Jag är voodoo-ledare i 15 byar i Zinvié och ordnar möten där vi pratar om dåliga vanor och beteenden och om hur man kan förbättra sitt sätt att leva. Det finns vissa saker i vår kultur som inte vem som helst blandar sig i, där bara vi ledare kan hjälpa till. När vi möter unga pojkar till exempel, pratar vi mycket om de utmaningar som de står inför i samhället. Om vi har några allvarliga problem i byarna så tar vi upp det under våra bymöten. Det finns en respekt för oss andliga ledare och de lyssnar till oss. Tack vare utbildningen från BUPDOS har vi sett stor förändring i byarna. Människor har förändrat sina dåliga beteenden. Tidigare visste de inte ens att de levde farligt.”

Baké

Kvinnogrupp i Akassato Alédjo

”Jag hörde talas om sex första gången genom mina kompisar i skolan, inte hemma. De kunde berätta att de hade en pojkvän och man ville då själv testa att skaffa pojkvän.

Jag kände mig lurad för jag blev gravid när jag var ung och fick en dotter. När min dotter växte upp föll hon i samma fälla och blev gravid tidigt. I vår kultur pratar man inte om sex med sina föräldrar. Det förstörde mycket för oss. Eftersom jag hade fått ett barn som ung, så fick min dotter det också. Hon blev gravid när hon gick i skolan och kunde inte fortsätta som planerat. Genom BUPDOS utbildning har vi fått kunskap. Om vi har kunskap kan vi förändra mycket. Idag pratar jag med alla jag möter om den kunskap jag fått och det förändrade beteendet som jag anammat. Jag är så tacksam för denna kunskap, det har förändrat så mycket.”

Sege Hounyovi

Sjuksköterska i Vekky

”Alla könssjukdomar finns representerade i vår by, speciellt gonorré och syfilis. Sjukdomarna hindrar ungdomarna från att gå klart skolan. Jag har sett den sociala och ekonomiska påverkan som könssjukdomarna haft på befolkningen. Innan BUPDOS kom och utbildade i byarna visste man ingenting om könssjukdomar och dess konsekvenser, man visste inte hur man skulle ta hand om sig själv. Nu har man öppnat ögonen. Mycket har förändrats. Sedan ungdomarna fått utbildning döljer de inte längre sina problem. De kommer hit och ber om råd och konsultation och vi behandlar dem.”

HALLÅ DÄR!

Jonas Fällsten, PMU:s nya regionkoordinator för Östafrika, stationerad i Nairobi, Kenya.

Vem är du?

– Jag heter Jonas Fällsten, är gift och pappa till fyra barn.
– Jag har senast jobbat på Lepramissionen och Örebro folkhögskola. På folkhögskolan var jag på en av enheterna för nyanlända. På Lepramissionen jobbade jag med projekthandläggning och det internationella arbetet i Nigeria, Indien och DR Kongo. 2010-2014 var jag stationerad på Evangeliska Frikyrkans regionkontor i Chiang Mai i Thailand som ansvarig för ett av fokusområdena, barns rättigheter.

Vad lockade dig med denna tjänst?

– Möjligheten att få jobba nära partners. Få sitta ner med de som gör arbetet, brottas med frågorna och hjälpas åt att hitta lösningar. PMU är en intressant aktör eftersom man jobbar med kyrkor. Vi har ett stort mervärde som kyrka och kan göra sådant som andra inte kan göra.

Vad ser du mest fram emot i ditt nya jobb?

– Att få se människor och sammanhang växa. Det låter som en klyscha, men att se människor ta initiativ och ta ägarskap över en situation.

Vad har du för erfarenhet från Afrika sedan tidigare?

– Jag har många vänner främst från Etiopien och Somalia eftersom jag är född och uppvuxen i Etiopien. Jag flyttade tillbaka till Sverige när jag var 16 år.

Nu får du skattereduktion på dina gåvor till PMU

Nu kan du få skattereduktion på dina gåvor till PMU. I förra numret av tidningen berättade vi att det den 1 juli åter infördes skattereduktion för gåvor. PMU är sedan den 2 oktober en godkänd organisation hos Skatteverket för skattereduktion på gåvor, vilket innebär att privatpersoner får dra av skatt för gåvor som ges till PMU.

Viktigt att känna till:

- Varje gåva måste vara på minst 200 kronor.
- Sammanlagt måste du under kalenderåret skänka minst 2000 kronor.
- För att kunna utnyttja avdragsrätten måste du som givare uppges ditt personnummer.
- Gåvorna till PMU ska vara givna från och med den 2 oktober 2019.
- Skattereduktion beviljas med 25 procent av det totala gåvobeloppet. Dock finns en övre gräns på 6000 kronor per år.
- PMU skickar kontrolluppgiften senast den 31 januari till dig som redan är gåvogivare. Uppgifterna kommer sedan att finnas förtryckta i din inkomstdeklaration för att det ska vara så enkelt som möjligt för dig vid deklarationen.

Malarian skördar liv i Burundi

Halva Burundis befolkning har drabbats av en malariaepidemi. Hittills i år har 1800 personer dött av malaria i landet, enligt FN.

PMU stödjer just nu en insats genom partnern CEPBU i tre av de berörda provinserna - Kirundo, Muyinga och Makamba. 400 familjer får myggnät och matkorgar med bland annat bönor och majsmjöl. Speciellt utsatta är flyktingar, äldre, barn och gravida kvinnor.

Bristen är stor vad gäller kunskap om hur man förebygger malaria.

Därför använder sig CEPBU av radio för att sprida kunskap om malaria.

– Det är viktigt att vi stöttar befolkningen med myggnät, men också med information om hur man skyddar sig mot malaria, för att minska spridningen. Många utsatta hushåll kämpar med att ordna mat för dagen och har då inte råd att köpa myggnät till sina familjer, säger Madeleine Álvarez Ahlgren, humanitär koordinator på PMU.

61,4 miljoner till Världens Barn

61,4 miljoner kronor har hittills samlats in till Världens Barn i år. Insamlingskampanjen fokuserar på alla barns rätt till hälsa, skola och trygghet. Insamlade medel fördelas av Radiohjälpens till projekt genom sökande partnerorganisationer, däribland PMU. Ett av de PMU-projekt som får medel genom Världens Barn ligger i byn Mangri i Nepal. Under galan den 4 oktober visades ett inslag från byn som PMU:s kommunikationsteam

hade filmat för SVT under en resa tillsammans med Elina och Elicia Samuelsson från Öckerö. Flickorna är några av de 40 000 volontärer som engagerat sig i insamlingen.

– Det är fascinerande att möta alla frivilliga som ger av sin tid, alla människor som kläcker underbara idéer om vad man kan göra, och som ger till insamlingen, säger Niclas Lindgren, ordförande i Riksinsamlingen för Världens Barn och direktor för PMU.

Elina och Elicia Samuelsson fick stort utrymme under galan för att berätta om PMU:s arbete i Nepal.

FOTO: STINA HJELM/VÄRLDENS BARN

Rapport om pingsts betydelse i globalt utvecklingsarbete

Det krävs en fördjupad analys av hur religion och utveckling hänger ihop, och ökad samverkan med religiösa aktörer, om vi ska uppnå Agenda 2030 och förverkliga de 17 globala utvecklingsmålen. Det menar PMU och Pingst i den nya rapporten *Global Pentecostalism and Agenda 2030* som sammanställer resultat från internationell forskning av bland annat Dena Freeman från London School of Economics.

Den globala karismatiska rörelsen är en av de största och snabbast växande i världen, och samlar i dagsläget omkring 700 miljoner människor. Pingströrelsen med sitt världsvida nätverk spelar en viktig roll i samhällsutvecklingen.

– Vi menar att vi inom svenskt bistånd behöver öka kunskapen om kopplingen mellan religion och utveckling, och vikten av att inkludera religiösa aktörer i arbe-

tet med att utrota fattigdom och orättvisor, säger Niclas Lindgren, direktor för PMU.

I rapporten betonar man vikten av att utnyttja potentialen som finns inom de religiösa nätverken. Pingströrelsen har en kraft att förändra och mobilisera människor som borde anses viktig, med tanke på dess storlek, snabba tillväxt, och engagemang för människor som lever i utsatthet och fattigdom, skriver man i rapporten.

PMU presenterade rapporten i samband med Världspingstkonferensen i Calgary i Kanada där fem tusen pingstvännar hade samlats. Kyrkans roll i samhället var ett av de teman som lyftes vid de olika sammankomsterna under konferensen.

Rapporten finns att läsa på www.pmu.se.

Mikael Jägerskog och Niclas Lindgren från PMU i samtal med en av deltagarna under Världspingstkonferensen i Calgary, Kanada.

SYNTS OCH HÖRTS I MEDIA

Annelie Edsmyr och Johanna Litsgård Lebourne.

Film från PMU:s Nepalresa visades på Världens Barn-galan

Den 4 oktober visades den årliga Världens Barn-galan på SVT. Inför galan hade PMU rest till Mugu, Nepals fattigaste distrikt och filmat ett inslag från byn Mangri som lyftes under galan. Projektet som visades stöds av Radiohjälpens och syftar till att förbättra barns utbildning och hälsa.

Johanna Litsgård Lebourne och Annelie Edsmyr som reste för PMU blev intervjuade av bland annat P4 Sjuhärad och P4 Uppland om sina upplevelser under resan. Flera representanter från PMU var också på plats i studion i TV-huset som publik där artister och engagerade volontärer underhöll.

Second hand-resa till Kenya uppmärksammades i medier

Både lokala tidningar och P4 kanaler intervjuade butikshefer för PMU second hand när de reste till Kenya på studieresa i oktober. Butiksheferna reste runt och besökte projekt i olika delar av Kenya som till exempel massajbyar där man jobbar mot kvinnlig könsstympning och projekt för föräldralösa barn.

FÖRETAG MED SOCIALT ANSVAR

Tillsammans skapar vi en bättre värld!

Kort om Mats Hillerström

Bor: Jönköping

Familj: Fru och tre barn och två bonusbarn

Jobb: Chef för PMU second hands 53 butiker

Fritiden: Jag har under några år ritat och byggt ett hus, vilket tagit mycket tid, jag lägger en del tid på sådant. Sista projektet oväntade grejen var att jag gick en kurs i att bygga en gårdsgård.

Motto: Ta inte var dag för givet, ta var dag som given.

En av 137 överlevare

Mats Hillerström, chef för PMU second hand, var med på färjan Estonia som förliste 1994

Utanför pingstkyrkan i Jönköping ligger minnesstenen med namnen på alla Mats Hillerströms vänner som dog i Estoniakatastrofen natten den 28 september 1994. Varför blev Mats, idag chef för PMU second hand, en av överlevarna?

– Det är 137 under. Jag var en av dem. Jag undrade vad Gud ville med mitt liv. Jag kände en längtan att få visa Gud tacksamhet, säger Mats.

Han sitter hemma i sitt hus i Jönköping. Ett hus som han själv ritat och byggt största delen av. Han har till och med gått en kurs i hur man bygger en gårdsgård för att så småningom själv kunna bygga en.

I september 1994 var Mats Hillerström 26 år. Han hade precis totalrenoverat ett 1700-tals hus i Gränna där han bodde tillsammans med sin fru och ettåriga dotter. På dagarna gick han bibelskola i Jönköping. Den 28 september var klassen på väg hem med båt efter en studieresa till Estland. Det var en stormig natt.

– Jag var på väg att lägga mig, men började må dåligt. Att bli sjösjuk och kräkas var det värsta som kunde hända mig trodde jag då, säger Mats lite ironiskt.

HAN STÄLLDE SIG långt bak på båten Estonia och höll i räcket. Snart ser han genom fönstret hur bord och stolar börjar flyga runt inne i restaurangen. Båten fick plötsligt slagsida.

– Jag kunde inte gå på golvet längre. Det enda jag tänkte på var att jag inte skulle ner i vattnet.

Men han kom bara närmare och närmare vattnet.

– Jag hinner få puls 200 innan båten stannar upp i sin rullning.

– Allting som hände på båten den natten är så extremt hårt inbränt i min skalle, det tar flera timmar att berätta, förklarar Mats.

Men ett antal val som han gjorde på båten, som inte mänskligt sätt är naturliga, blev helt avgörande.

– Det gällde dels hur jag tog på mig flytvästen. Det var som att min mamma stod bredvid mig och skrek, ”knyt fast grenbandet ordentligt”.

Hade han inte gjort det, så hade den åkt av när han landade med stor kraft ner i vattnet.

Det största undret under den farsansfulla natten var enligt Mats när han och några andra skulle sjösätta en livflotte.

– När den väl kommer i vattnet går allt väldigt fort och jag försvinner under vattnet.

Livflotten som var tänkt att bli hans räddning låg nu i stället som ett lock över honom och höll honom kvar under ytan. Mats vet inte säkert hur länge han låg där eftersom allt svartnade för honom. Men nästa minnesbild han har är att han hänger utanför flotten och ropar på hjälp. Vågorna var höga, men en person i livflotten sträcker sig ut och får tag på Mats och lyckas dra in honom. Nu börjar en fem timmar lång kamp för överlevnad.

– Det går inte att beskriva känslan av att hänga i helikoptern när man äntligen efter fem timmar är räddad och man förstår att den här gången är det på riktigt.

MATS HAR MÅNGA gånger brottats med tanken varför just han överlevde. Han har fortfarande inget svar på den frågan. Men har bestämt sig för att

”Det går inte att beskriva känslan av att hänga i helikoptern när man äntligen efter fem timmar är räddad och man förstår att den här gången är det på riktigt.”

Mats Hillerström

göra det bästa av varje dag.

– Leonardo DiCaprio sa i filmen Titanic att varje dag räknas, det fastnade stenhårt hos mig. Det måste inte vara det där superspeciella som måste göras för att det ska räknas, det handlar om småsaker i vardagen som man kan göra för andra, tror Mats.

ETT HALVÅR EFTER Estoniakatastrofen, började Mats jobba i en cykel- och sportbutik som han senare blev delägare i. 16 år senare fick han en förfrågan från pingstkyrkan i Jönköping om han kunde tänka sig att bli chef för deras second hand-butik.

– Efter många års positiv utveckling gick deras butik nu sämre och hade tappat i försäljning. Under mina år där fick jag vara med om en fantastisk utveckling där vi vände den negativa trenden butiken hade hamnat i och byggde upp Sveriges största second hand-butik, berättar Mats.

Snart dök ett nytt erbjudande upp. Evangeliska Frikyrkan ville anställa Mats som verksamhetsansvarig för deras second hand-butiker. Två år senare kom en annons om jobbet på PMU.

– Drivkraften att få vara med och förändra människor och miljö och visa min tacksamhet till gåvan livet, den är stor. Jobbet var för lockande för att tacka nej till.

INGEN DAG ÄR DEN andra lik för Mats som chef för PMU second hand.

– Ibland är jag på ledningsgruppsmöten i Alvik. Andra dagar är jag ute och utvecklar någon av alla 53 butiker. PMU:s samarbetsbutiker genererar mer och mer pengar och några nyetableringar är på gång framöver.

– Vi kommer att öppna en helt ny butik kring årsskiftet. Vi har fått tag i en galet bra placerad lokal, säger Mats nöjt och hemlighetsfullt.

På lördag ska Mats dock göra något som han aldrig gjort tidigare. Han ska åka till Kenya tillsammans med sju butikschefer.

– Det är första gången jag besöker ett biståndsland, det har inte blivit av tidigare, förklarar Mats.

TEXT: MATILDA NYAMAI
FOTO: WENDY EKLUND

Vinden tar med sig sanden från savannen över den torra slätten, ruskar om i buskarna och får de färggranna skynkena att fladdra. Ut ur massajbyn kommer en stor grupp kvinnor som sjunger en välkomstsång.

Det var bara ett av många starka möten som en grupp med föreståndare för PMU:s second hand-butiker fick uppleva vid en resa till Kenya i oktober.

– Det här är en upplevelse jag aldrig har haft förut, det är en helt ny miljö för mig, säger Malin Väitalo som är föreståndare för PMU:s second hand-butik i Trollhättan.

Med till Kenya var nio butikschefer, samt verksamhetsledaren för PMU second hand Mats Hillerström och regionchefen för norr Michael Enholm. Reseledare var Maud Andersson, tidigare PMU-direktor och mångårig Kenya-missionär. Syftet med resan var att ge utbildning om PMU:s utvecklingsarbete, Agenda 2030 och hur PMU arbetar med FBO-perspektiv, det vill säga som en trosbaserad rörelse. Under resan besöktes ett barnrättsprojekt i Nyamira, samt ett projekt med fokus på att arbeta mot kvinnlig könsstympning bland massajerna i området runt Namanga.

I NYAMIRA BESÖKTE gruppen en skola där PMU:s partner FPFK driver barnrättsklubbar. Eleverna sjöng och dansade, och spelade upp ett drama om hur en flicka räddades från

att säljas som fru till en rik man av sin pappa. Projektledaren George Nyachiro tog också med gruppen till några hem i området för att visa på behovet av stöd.

– Ett besök som gjorde djupt intryck var när vi hälsade på hemma hos Obama och Karen, som var 7 och 11 år, berättar Samuel Nilsson, föreståndare för PMU second hand i Umeå. De var det första jag tänkte på nästa morgon när jag vaknade. Där låg jag i en torr, varm säng, och de bodde i ett hus med läckande tak, med en alkoholiserad pappa. Mamman var död. Vad fick de till frukost? Fick de ens något? Man berörs otroligt av ett sådant möte.

I MASSAJBYN mötte gruppen också projektledaren Abigail Naishorua, och fick delta i en samling med byns kvinnor.

Flera av kvinnorna hade tidigare utfört omskärelser, men hade nu slutat. Istället har de börjat tillverka smycken som de säljer, eftersom omskärelserna tidigare var deras inkomstkälla.

– Jag har fått mer kunskap om hur PMU jobbar av den här resan, säger Malin Väitalo. Tillsammans kan vi göra mer och vi kan ta hjälp av varandra. Nu har vi sett att biståndet verkligen når fram till dem som behöver det, och vi har blivit ännu mer engagerade.

TEXT: CAROLINA KLINTEFELT

FOTO: WENDY EKLUND

PMU second hand på besök i Kenya

Hur långt behöver du gå för ett glas vatten?

135 kronor kan ge tillgång till rent vatten för en person

Vill du stötta kampanjen?
Swisha "vatten" till 9000506 och hjälp till att korta vägen till rent vatten.

Alla vet att man inte kan överleva utan vatten, men faktum är att du behöver mer än bara vatten – du behöver rent vatten.

I dag saknar en tredjedel av jordens befolkning (2,2 miljarder människor) tillgång till rent vatten där de bor. Av de här människorna behöver 263 miljoner personer gå längre än 30 minuter enkel väg för att överhuvudtaget få tag på vatten och då kan det komma från smutsiga källor.

När folk dricker vatten från osäkra källor och måste tillbringa timmar för att hämta vatten för sin överlevnad, finns inte heller någon möjlighet att vara produktiv eller utveckla andra delar i livet. För att inte tala om alla sjukdomar som uppstår till följd av smutsigt vatten.

Varje dag dör 800 barn under fem år på grund av smutsigt vatten. Brist på toaletter och dålig kunskap om hygien är också ett stort problem. Men allt detta skulle kunna förebyggas. Faktum är att man skulle kunna rädda livet på 297 000 barn varje år om de här riskfaktorerna adresserades.

PMU arbetar med olika projekt för att möta de här enorma behoven. Tillsammans med samarbetspartners runt om i världen borrar och reparerar vi brunnar i områden där ingen annan tidigare har kommit till. Vi reparerar vattenledningar där krig har förstört tillgång till vatten. Toaletter byggs på skolor för att minska spridningen av sjukdomar, och hygien lärs ut i skolor i förebyggande syfte.

Läs mer på pmu.se/vatten och framför allt, var med och ge någon tillgång till rent vatten!

TEXT: ANNELIE EDSMYR

FOTO: ANNELIE EDSMYR OCH LINUS JÖNSSON

Loburio Lokoli, Sydsudan

Mamma till sex barn

"Det brukade ta mig två dagar att hämta vatten. Mina barn var alltid kvar hemma. Vid ett tillfälle när jag kom tillbaka hem var två av dem, fyra och sex år gamla, försvunna. Vi letade i fyra dagar innan de hittades och kunde komma hem."

Loburios berättelse är tyvärr inte ovanlig i området där hon bor i Sydsudan. På Kaloreng platån i Kapoeta East i Sydsudan, har PMU borrar en brunn tillsammans med partnern Across. Nu behöver Loburio och de andra i byn bara gå några minuter för att hämta vatten och kan tillbringa övrig tid med att ta hand om barnen och laga mat.

Thaltha Bellew, Irak,

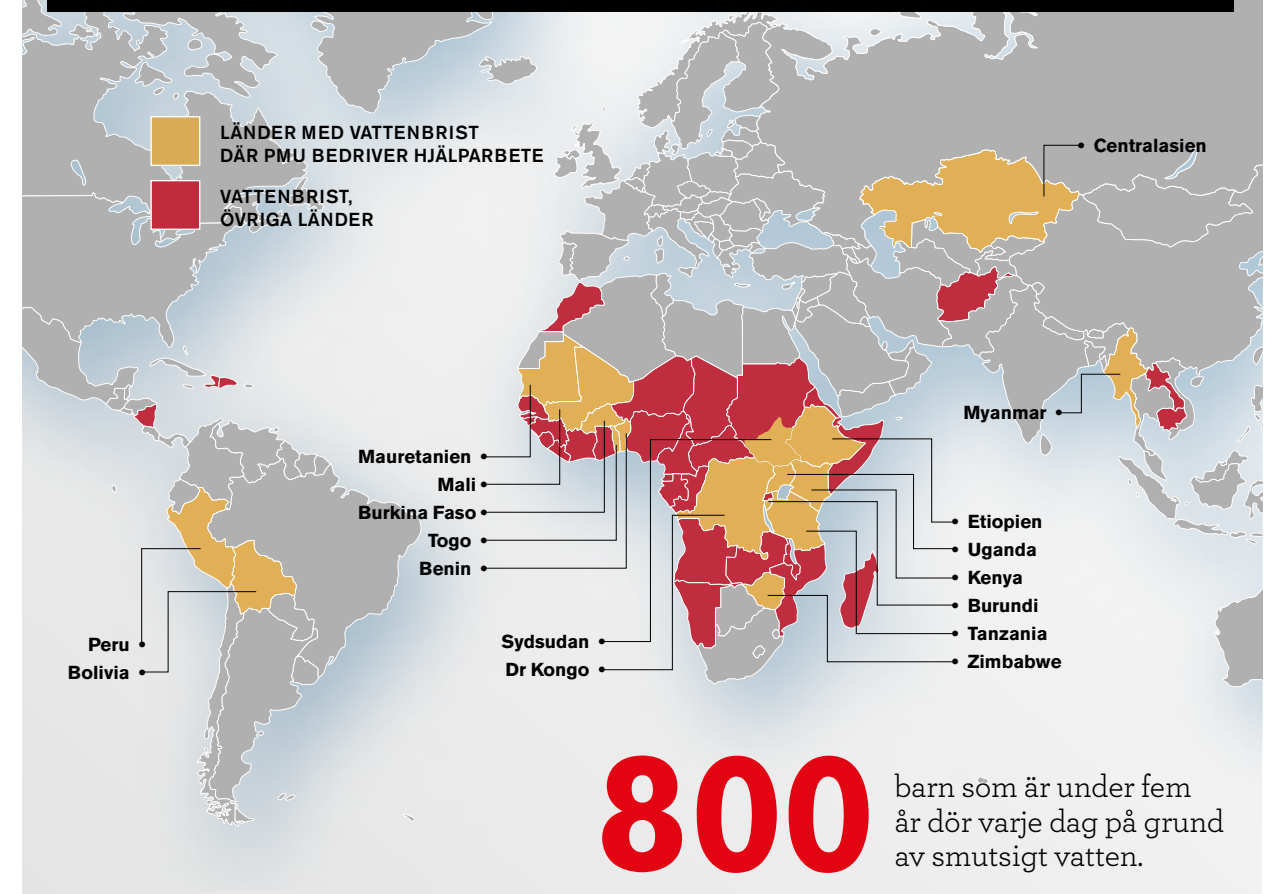
Mamma till fem barn varav ett dog på flykt från IS

"Jag är ansvarig för hygien i internflyktinglägret där vi bor och är också med och utbildar föräldrar och barn om vikten av att ta hand om sin hygien så att inte sjukdomar sprids."

Thaltha bor i ett internflyktingläger i Irak eftersom hon och familjen var tvungna att fly från IS. I lägret arbetar PMU med partnern World Vision för att människorna ska ha tillgång till rent vatten, toaletter och en fungerande sophantering. I det här lägret finns 1 550 tält där stora familjer bor trångt på liten yta. Att sköta hygien och ha tillgång till rent vatten är livsviktigt för att sjukdomar inte ska sprida sig.

HÄR ÄR VATTENBRISTEN I VÄRLDEN SOM STÖRST

KARTA: PW DESIGN

MÅNADSGIVARE

Bli månadsgivare

Som månadsgivare bidrar du långsiktigt till att människor får utbildning, sjukvård, katastrofhjälp och en möjlighet att själva ta sig ur sin fattigdom!

Bli månadsgivare idag!

www.pmu.se/manadsgivare eller tel. 08-608 96 00.

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Ett år efter Nobels fredspris

Vilken skillnad har priset gjort?

Har fredspriset bidragit till att PMU:s insamling till DR Kongo ökat?

Johanna Litsgård Lebourne, chef kommunikation- och insamling, PMU:

– Ja, det bidrog till mer pengar framför allt under hösten när det var aktuellt. Mellan oktober och december 2018 samlade PMU in totalt 3,7 miljoner till DR

Kongo, jämfört med 1,9 miljoner samma period året innan. Det är främst enskilda givare, second hand-butiker och församlingar som bidragit till att insamlingen ökat. Men alla medel behövs för att stödja arbetet eftersom behoven är fortsatt stora.

Johanna Litsgård Lebourne

Situationen i DR Kongo idag

Under 2018 förvärrades situationen i DR Kongo och stabiliteten i hela Storasjöregionen påverkades. Den pågående konflikten i stora delar av östra och centrala DR Kongo har fördrivit allt fler människor på flykt. Tio-tusentals har flytt över grän-

Denis Mukwege talade till det kongolesiska folket när han återvände till hemstaden Bukavu efter prisutdelningen i Oslo i december 2018.

Det är ett år sedan den norska nobelkommittén utsåg PMU:s partner Denis Mukwege från Panzisjukhuset i Demokratiska Republiken Kongo till 2018-års fredspristagare tillsammans med yasidiern Nadia Murad. Men vad har hänt i Denis Mukweges liv sedan dess och hur har livet för kvinnorna i Kongo påverkats av priset? PMU fick en intervju med Denis Mukwege.

Hur har ditt liv sett ut sedan du fick ta emot Nobels fredspris?

– Sedan nobelpriset annonserades har mitt liv totalt förändrats. Jag har spenderat mer än 75 procent av min tid utomlands för att synliggöra vår kamp och för att maximera prisets potential, bland annat genom att delta i flera

konferenser om sexuellt våld i konflikt. Tidigare år har jag tillbringat större delen av min tid på Panzisjukhuset. Min önskan är att återvända till det livet från och med nästa år.

Vilken skillnad har du sett sedan priset annonserades?

– En viktig prestation var lanseringen av "Global Fund for Survivor" den 30 oktober. Vi har i tio års tid förspråkat ersättning för överlevarna av sexuellt våld på både nationell och internationell nivå, utan att ha fått gehör. Sedan jag mottog Nobels fredspris tillsammans med Nadia Murad har vi fått mycket mer stöd från olika stater som nu är redo att arbeta för att erbjuda överlevarna ersättning och rehabilitering.

– Dessutom hade G7-toppmötet i Biarritz i augusti ett särskilt fokus på jämställdhet och sexuellt våld i konflikt.

– Vi ser att vår kamp för kvinnornas värdighet finns med på det interna-

tionella samfundets dagordning och frågan om sexuellt våld i krig har äntligen fått synlighet i media och i den allmänna opinionen. Denna globala medvetenhet är avgörande för att ta itu med ett problem som först och främst behövde erkännas som ett problem. Så var inte fallet tidigare, så detta är en stor förändring och prestation.

Vilken skillnad har det gjort för kvinnorna?

– Allt fler kvinnor bryter tystnaden och talar om våldtäkt och sexuellt våld och övergrepp. Detta är av avgörande betydelse eftersom skammen nu förflyttas från offrens axlar till gärningsmännens. Vi hoppas att detta kommer att säkerställa att det rådande klimatet för straffrihet för sexuella våldsbrott som har hållit på för länge, får ett slut. Detta är av avgörande betydelse eftersom rättvisa är ett viktigt verktyg både för att förebygga sexuellt våld men också för att läka överlevarna.

TEXT: MATILDA NYAMAI

Fakta

- Fram tills den 1 oktober 2019 har 3197 fall av Ebola bekräftats i DR Kongo. 2136 av dessa har avlidit. Fem procent av de drabbade är hälsoarbetare.
- 77,1 procent av befolkningen lever på mindre än 1,90 USD om dagen.
- 1,4 miljoner barn lider av

- svår undernäring.
- 50 procent av de kongolesiska kvinnorna har upplevt våld i nära relationer.
- 26,7 procent av barnen mellan 5 och 17 år jobbar.

Källor: UNDP, reliefweb, MONUSCO

Här har alla lika värde

FOTO: CBR REHABILITERINGSCENTER

Varje dag kommer 35 barn till CBR rehabiliteringscenter i Chulucanas i Peru. De flesta har cp, muskelsjukdomar eller Downs syndrom. Många kommer från extremt fattiga förhållanden där man saknar kunskap om hur man tar hand om människor som lever med en funktionsnedsättning.

CENTRET STARTADES av Anita Olsson för 20 år sedan. Hon är själv peruan men gift med en svensk. Det var hennes erfarenhet av att jobba som personlig assistent i Sverige, som fick henne att intressera sig för att starta ett center för människor med funktionsnedsättning i Chulucanas.

– Jag kunde inte minnas att jag hade sett något barn i Chulucanas med funktionsnedsättning och kände att jag skulle söka rätt på dem och

hjälpa dem. Det var så arbetet började, berättar Anita. Hon besöker PMU:s huvudkontor i Alvik tillsammans med sin man och den nuvarande chefen för centret i Chulucanas, Mayra Valladolid Rivas.

– De flesta barnen som kommer till oss är från landsbygden, där är det vanligt med funktionsnedsättning. De lever i extrem fattigdom, kunskapsnivån är låg och bristen på sjukvård stor, berättar Mayra.

NÄR BARNEN KOMMER till centret erbjuds de sjukgymnastik, logopedhjälp och psykologiskt stöd. En viktig del i arbetet är att alla barn får ett hembesök av en sjuksköterska som gör en bedömning av barnets situation.

– Det är en sak att se barnet på centret, men en annan att se det i sin hemmiljö. Först där ser du vilka problem de har i sin vardag. Du ser också om det finns någon som tar hand om barnet och hur de bemöts av resten av samhället, säger Mayra.

Hon berättar om en flicka som hette

Brenda som kom till centret. Hon hade varit ett aktivt barn. Men när hon var fyra år vaknade hon en morgon och kunde inte gå.

– När hon kom till oss första gången hade hon en trasa över huvudet. Hon skämdes för att folk skulle se henne i rullstol, förklarar Mayra.

Brenda tyckte om centret för där fanns människor som var som hon och som kunde förstå henne. Det var först efter att Mayra hade träffat Brenda som Mayra själv började berätta för folk att hon hade en mamma med funktionsnedsättning. I dag har alla som jobbar på centret sin egen historia av att leva tillsammans med personer med funktionsnedsättning. Sedan centret öppnade har man sett en stortidförändring i samhället kring människor med funktionsnedsättning.

– Varje år ordnas en parad i Chulucanas och det har blivit tradition att barnen från centret går först i ledet, berättar Mayra.

**PMU har stöttat centret sedan 2002.*
TEXT: MATILDA NYAMAI

Tidningen PMU ges ut av Pingstmissionens utvecklingssamarbete

Ansvarig utgivare:

Daniel Alm

Redaktör:

Matilda Nyamai

Redaktion: Matilda Nyamai,

Niclas Lindgren, Johanna

Litsgård Lebourne, Madeleine
Álvarez Ahlgren, Johanna
Bergsten, Eva Skog, Erik
Svanberg, Frida Schöld
Omslag: Matilda Nyamai
Layout: Peter Wickberg
Produktion: Swedmedia
Tryck: V-TAB, Vimmerby
Upplaga: 28 176 exemplar
E-post: redaktion@pmu.se
Internet: www.pmu.se

PMU finansieras med stöd av

Sida (Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete). Sida delar inte nödvändigtvis de åsikter som här framförs. Ansvarig utgivare ansvarar för innehållet i tidningen. Redaktionen ansvarar ej för obeställt material.

PMU:s huvudkontor:

Box 151 44, 167 15 Bromma
08-608 96 00,
08-608 96 50 (fax)

Vårgårda biståndscenter:
PMU, Skattegårdsgatan 1,
447 91 Vårgårda, 0322-66 87
60, 0322-62 37 39 (fax)

PMU (Pingstmissionens utvecklingssamarbete) är de svenska pingstförsamlingarnas biståndsorgan. PMU arbetar tillsammans med församlingar och samarbetspartners i 141 projekt i 31 länder.

Världens utmaningar löser vi bäst tillsammans i dialog

Det här med att prata med sina barn om sex är inte enkelt. I reportaget om Benin kan du läsa om att sexualitet är ett tabubelagt ämne i landet, men att pingströrelsen vi samarbetar med ändå lyckats skapa samtal och förändra en kultur av riskfyllda sexuella beteenden. Genom att helt enkelt prata om sex. Och behoven är stora. Det handlar om ett land där 26 procent av kvinnorna gifter sig innan de fyllt 18, där nästan hälften av barnen hoppar av skolan i förtid, och där var tredje gift kvinna i reproduktiv ålder inte själv kan påverka om hon ska ha fler barn, och inte använder preventivmedel. Kyrkan har också fått med sig andra religiösa ledare i arbetet, både imamer och voodoo-ledare, som format samtalsgrupper runtom på landsbygden, och på så vis skapat en bred bas för viktig samhällsdialog.

DET ÄR I MÖTET med vår samarbetskyrka i Benin tydligt att religiösa aktörer är väldigt viktiga om man i biståndet ska komma åt djupgående kulturella attityd- och beteendeförändringar. Människor i världen lyssnar nämligen i allmänhet på sina religiösa ledare. Ett annat exempel på kyrkans roll och betydelse kan hämtas från kampen mot ebola, både i Västafrika och i den pågående epidemin i DR Kongo. Då sjukdomens spridning i hög grad hänger ihop med olika kulturella ritualer, till exempel i samband med dödsfall och begravningar, måste kulturförändring ske för att beteenden ska förändras och smittspridning hindras. Antropologen Dena Freeman är i sin forskning inne på vilken vik-

tig roll religiösa aktörer spelar i detta. Pingstkyrkor hon studerat är mer benägna och mer effektiva än sekulära organisationer att med framgång ge sig på djupgående kulturomvandling, helt enkelt för att de har karaktärsdrag och verktyg som sekulära aktörer saknar. Freeman visar i sin forskning att kyrkorna på ett effektivt sätt skapar grund för personers förändrade beteenden på ett sätt som inte krockar med lokala värderingar (eftersom kyrkan finns mitt i byn, och är en del av kulturen, och därmed inte utgör ett hot), och att man bidrar till formandet av en ny kultur som stödjer de nya värderingarna och beteendemönstren.

SAMTIDIGT ÄR JUST SAMTALET om människors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter uppenbarligen särskilt svårt, då upplevda sekulära och liberala värderingar från Väst i många länder anses krocka med traditionella värderingar och förhållningssätt. Här är det som svensk biståndsaktör värdefullt att påminna sig om att Sverige ur ett globalt perspektiv värderingsmässigt sticker ut i kartläggningen som World Value Survey gör. Vi är i världstopp både vad gäller individualisering och sekularisering. Ändå måste svenskt bistånd klara av sann dialog med religiösa rörelser och nätverk i kulturer som bärs av helt andra värderingar, också i frågor där man inte håller med varandra. Här krävs ömsesidig respekt för att alla inte landar i samma slutsatser. Världens utmaningar måste vi lösa tillsammans i dialog och samförstånd, och här måste vi inse att vi är ömsesidigt beroende av varandra. Oavsett om vi är religiösa eller ateister.

Niclas Lindgren
Direktor, PMU

Stöd oss regelbundet – bli månadsgivare!

Som månadsgivare skapar du förutsättningar för att människor i fattigdom ska få chans till ett värdigt liv och redskap att själva förändra sin situation. Din månatliga gåva dras via

autogiro. Enkelt och bekvämt för dig och ovärderligt för oss. Så blir du månadsgivare: Beställ anmälningsblankett på: **Hemsidan:** www.pmu.se/monadsgivare

Telefon: 08-608 96 00
Mejl: info@pmu.se
Fyll i talongen med dina person- och bankuppgifter och skicka den till oss. Resten ordnar vi.

90 SVENSK INSAMLINGS KONTROLL
Pg 90 00 50-6

- Mamma, jag är törstig.

- Okej älskling, vänta här.

Jag är tillbaka om två dagar.

HUR LÅNGT BEHÖVER DU GÅ FÖR ETT GLAS VATTEN?

Swisha "VATTEN" för 135 kr till 90 00 506 eller
PG 90 00 50-6 och hjälp till att korta vägen till rent vatten.